

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

XXVII. De Liberalitate. Quid sit, & qualiter exercenda. Quomodò differat à
Magnificentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

elatis abstine, quæ auctoritatem & magisterium sapiant. Cùm quidpiam contra decorum occurrat tibi, in te regressus te ipsum interroga an & tu tali vitio labores: tum ex omnibus quæ audis & vides, aliquid semper ad tuum profectum exerce. Benè tecum agitur, si ex alieno peccato tuum emendas.

5. Cùm tibi aliquid occurrit insolitum, inopinatum, & ab usu tuæ patriæ abhorrens, ne id continuo reprehendas: nam levis animi indicium est, aliena mirari, & ridere, & suo servire municipio. Res æstimandæ prout sunt, non ut videntur. Vulgus omnia æstimat ex novitate, difficultate, artificio, raritate, pompâ, rumore, & extrinseco apparatu: sapiens intrinsecum rei pretium, & honestatem respicit; eaque omnia spernit, quæ plebs insana admiratur. Quicquid acciderit, penes te est, ut fructum ex eo capias. Noli te coarctare, & limitare proventum tuum. Licet tibi personam obducere, & actores fabulæ imitari. Illi dum flent, non dolent; dum emunt, non possident; jubent sine imperio, objurgantur sine vindicta, objurgant sine ira: agunt, scilicet, alienam vitam. Utinam & tu sic in aliorum societate te geras, sine affectu, & proprietate! Magnum theatrum mundus est, in quo tot histriones, quot homines sunt. Cura autem, ut quantum fieri potest, spectator sis, non actor fabulæ. Qui spectaculum sui in scena exhibent, laborant; qui spectant, ridet & delectantur.

CAPUT XXVII.

De Liberalitate. Quid sit, & qualiter exercenda. Quomodo differat à Magnificentia.

I. **N**on voco liberalem, pecuniæ suæ iratum; qui nec dare scit, nec servare; qui non donat, sed projicit. Liberalis est, qui rectè dat & rationabiliter, & pro modo facultatum, quantum decet, impendit, quando & quibus oportet, non suum sed alienum spectans emolumentum. Porro liberalitas virtus est beneficiorum erogatrix, quæ circa pecuniarum largitionem & acceptionem versatur: sed largitio principaliter intenditur; quia præstantius est dare, quam accipere. Sufficit autem voluntas, cùm tribuendi facultas deest; imò hæc maximè attenditur, ut non solum profis, sed velis proficere. Nemo fluminibus, aut mari gratis agit, quod navigia patiantur: neque arboribus, quod

fructus ferant: nec vento, quod secundus aspi-ret: nam licet hæc omnia beneficia sint, illis tamen deest beneficiendi voluntas. Quod verò alicui donandum est, pretium à celeritate fortitur. Sunt nonnulli, qui dum aliquid donant, gratiam omnem corrumpunt, avertendo vultum, obducendo frontem, & in alterum diem differendo. Sic amicum dilatione lassant, torquent expectatione: cùmque proprium sit libenter donantis citò dare, qui diu noluit, non ex animo largitus est. Properat omnis benignitas; & jucundum est manus, quod obviam venit.

2. Non potest quisquam beatè degere, qui se tantum intuetur, qui omnia ad utilitatem suam convertit: alteri vivas oportet, si tibi vivere optas. Quid tanquam tuo parcis? Procurator es. Omnia ista, quæ ferreis claustris custodis, quæ ex alieno sanguine rapta tuo defendis, tua non sunt. Deposita apud te fuerunt, & jam ad alium dominum spectant. Aut hostis illa, aut hostilis animi successor invadet. Quæris, quomodo facias tua? Donando. Quid est hoc, quo te divitem putas? Domuncula, pecunia, agellus: si donaveris proximo, beneficium erit, virtus erit, quæ tecum in æternum manebit. Tunc pretiosa est pecunia, cùm usu largiendi desinit possideri.

3. Quia tenui impensâ fieri magna non possunt, ut mediocres sumptus liberalitas regit; ita splendidos & magnos Magnificentia. Hæc duæ virtutes, cætera similes, hoc discrepant; quod illa etiam in parvis, hæc non nisi in magnis & luculentis apparet. Cui res angusta domi est, liberalis esse non potest: laudem verò magnificentia ille solus assequitur, cujus opulentia spectabilis est. Hæc propriè in operis admirabilitate conspicitur. Si quis enim magni pretii gemmam in usum rei divinæ largiatur, eximie potius liberalis quam magnificus dicendus erit: sed si pretio gemmæ sacrarium, templum, aut aliud splendidum ac mirabile opus extruxerit; magnificus nuncupabitur. Operum verò nomine, in quæ magni sumptus conferri possunt, ea intelliguntur, quæ pertinent ad publicam hilaritatem, & ad quædam hominis officia splendide præstanda. In his decori ratio habenda est, respectu operantis, & facultatum. Non est magnificus, qui plura quam habeat profundit: qui ære alieno se & suos gravat; ut magnificentia laudem consequatur. Verè liberalis & magnificus ille est, qui quod donat & expendit, detrahit sibi.